

Danh Tướng Lý Ông Trọng

Lý Ông Trọng

Bách khoa toàn thư mở Wikipedia

Lý Ông Trọng (李翁仲), tên thật là **Lý Thân**, là một **nhân vật truyền thuyết** sống vào cuối đời **Hùng Duê Vương**, đầu thời **An Dương Vương**, gốc làng Chèm, **Từ Liêm**, **Hà Nội**.

Hiệu úy phong tặng: **Uy mãnh Oanh liệt Phụ tín Đại vương** (威猛英烈輔信大王)

*Văn Lang thành cổ sơn trung điệp
Ông Trọng từ thâm vân đạm nùng
(Văn Lang thành cổ non trung điệp
Ông Trọng đền thiêng mây nhạt nồng)*
([Phạm Sư Mạnh](#))

Mục lục

- 1 [Theo dân gian và sử sách lưu truyền](#)
- 2 [Đền thờ](#)
- 3 [Tham khảo](#)
- 4 [Liên kết ngoài](#)

Theo dân gian và sử sách lưu truyền

Vào thời **Hùng Vương** thứ 18, Ông Trọng giữ một chức nhỏ ở huyện ấp, đời sau truyền rằng ông cao hai trượng ba thước^[1]. Với bản tính cương trực, trung hậu, thương dân nên có lần thấy một tên lính huyện ác ôn đánh đập dân phu dã man, ông đã nổi giận đánh chết tên lính đó và bị triều đình khép tội chết. Nhưng vua thấy ông là người có tài đức, khỏe mạnh nên không nỡ giết. Sau đó ông bỏ chức, đi cầu học phương xa.

Đến thời Thục **An Dương Vương**, ông là một tướng giỏi giúp vua và được cử đi xứ nước **Tân**.

Bấy giờ nhà Tân hay có nạn giặc **Hung Nô** đánh phá phía Bắc. Tuy **Tân Thủy Hoàng** đã cho đắp **Vạn Lý Trường Thành** nhưng vẫn không yên. Nhân có tướng tài của nước **Âu Lạc** là Lý Ông Trọng sang sứ nên vua Tân ngỏ ý mời ông giúp Tân trừ giặc Hung Nô, phong ông làm Vạn Tín Hầu. Ông Trọng cầm quân ra giữ đất Lâm Thao (vùng **Cam Túc**, **Trung Quốc** hiện nay), hễ quân Hung Nô kéo đến bao nhiêu là bị đập tan bấy nhiêu. Giặc **Hung Nô** kinh sợ và từ đó không

dám xâm phạm biên ải nhà Tần nữa. Vua Tần hết sức khâm phục, phong tước cao, thưởng hậu và gả cả công chúa cho Lý Ông Trọng, muốn lưu ông ở lại Tần lâu dài. Sau đó một thời gian, Lý Ông Trọng nhớ quê hương xin vua Tần cho về nước nghỉ ngơi.

Khi biết tin Lý Ông Trọng đã về nước, quân Hung Nô lại kéo sang đánh Tần. Vua Tần lại sai sứ sang Âu Lạc mời Ông Trọng. Ông Trọng không muốn đi nên vua Thục nói rằng ông đã mất. Vua Tần bắt đực dĩ phải đúc một pho tượng đồng khổng lồ hình Lý Ông Trọng (bên trong rỗng, chứa được mấy chục người, có máy giạt để cử động chân tay như thật) đặt ở cửa Kim Mã, kinh thành [Hàm Dương](#). Giặc Hung Nô ngỡ là ông lại sang Tần nên không dám xâm phạm nước này. Từ đó người phương Bắc thường gọi những pho tượng lớn là "Ông Trọng".

Đền thờ

Sau khi ông mất được nhân dân lập đền thờ và xưng tôn là **Đức Thánh Chèm**.

Đền thờ Lý Ông Trọng được xây dựng từ thời Bắc Thuộc (từ năm 603 đến năm 938) ở Thị Diêm, Thụy Phương (xã Thụy Phương, huyện Từ Liêm, Hà Nội ngày nay).

Để tưởng nhớ Lý Ông Trọng, hằng năm ba làng: Thụy Phương, Hoàng Mạc và Liên Mạc tổ chức lễ hội đền Chèm từ 14 đến 16 tháng 5 âm lịch.

Đình Chèm thờ Lý Ông Trọng

Tham khảo

1. [^ Lý Ông Trọng - An Dương Vương](#)

Đọc thêm

- 101 chuyện xưa tích cũ ([Việt Nam - Trung Quốc](#)), [Đăng Việt Thủy](#), NXB Quân đội nhân dân 2005
- [Việt Điện U Linh Tập](#)

Liên kết ngoài

- [Thông tin trên BKTT VN](#)
- [Truyện Lý Ông Trọng trong Việt điện u linh tập](#)
- [Truyện tranh Lý Ông Trọng](#)

Đền Chèm, Lý Ông Trọng và tục thờ thần khổng lồ

Một góc đền Chèm. (Ảnh: Internet)

Đã từ rất lâu, đền Chèm gắn với một nhân vật huyền thoại cuối thời Hùng Vương -Lý Thân, hay còn gọi là Lý Ông Trọng.

Thần phả Đền Chèm ghi rằng Lý Ông Trọng sống trong khoảng thời Hùng Duệ Vương (Hùng Vương thứ 18) và thời An Dương Vương.

Tương truyền xưa kia ở làng Chèm có một thanh niên vóc người to lớn tên là Lý Thân. Ông tham gia quân đội Tần chống giặc Hung Nô phía Bắc. Sự kiện này nếu có thật thì phải xảy ra ở thế kỷ thứ 4, thứ 3 trước Công Nguyên, tức khi nước Tần bắt đầu nổi lên vào cuối thời Chiến Quốc và trở thành đế chế nhà Tần ở nửa sau thế kỷ 3 trước Công nguyên.

Theo khảo sát gần đây nhất về dòng họ Lý thì có khả năng dòng họ Lý Thân thuộc tộc Tây Âu, sau này là nòng cốt của bộ Tây Vu thời Tây Hán. Dòng tộc Lý này di chuyển từ vùng các tiểu quốc người Việt ở Lĩnh Nam (như Điền, Dạ Lang, Ai Lao, Tây Âu...) chạy về phía nam sau khi bị Sở rồi Tần o ép giành đất.

Trong khung cảnh đó, câu chuyện Lý Thân tham gia quân Tần đánh Hung Nô chắc thể xảy ra khi nhà Tần đã thống nhất thiên hạ (cuối thế kỷ thứ 3 trước Công nguyên).

Lý Thân sau khi tham gia quân đội nhà Tần đã chạy xuống phía nam, tới vùng đất Âu Lạc. Đây cũng là thời điểm xảy ra cuộc sáp nhập Tây Âu-Lạc Việt với vai trò nổi lên của Thục Phán An Dương Vương.

Việc Lý Thân không tham gia quân Tần nữa khiến nhà Tần phải làm tượng hình nhân đóng giả ông để dọa quân Hung Nô chứng tỏ mối bất hòa đã diễn ra gay gắt giữa quân Tần ở Lĩnh Nam với khối tộc Tây Âu (diễn ra trong khoảng từ năm 219 đến năm 208 trước Công nguyên).

Điều đáng chú ý là hành trạng của Lý Thân không ghi lại công đức giống như các vị thần hay thành hoàng khác ở nước ta (như có công đánh giặc giữ nước, khai khẩn lập làng hay dạy nghề...) nhưng ông lại được coi như một biểu trưng đối kháng trong tâm linh người Việt. Giới nghiên cứu đặt câu hỏi, vì sao Lý Thân được nhân dân tôn kính và thờ phụng?

Tài liệu trong các sách sử cung cấp hai dữ liệu có thể lý giải điều này. Một là Lý Thân có cơ thể khổng lồ phi thường và chữ "Thân" mang tên ông có thể ám chỉ điều đó. Người Tần làm tượng khổng lồ của ông là để dọa quân Hung Nô.

Hai, tên thờ phụng của Lý Thân là "Ông Trọng". Trọng là chữ Hán ghi âm Việt "Đùng" hay "Tùng" trong nghĩa "to đùng to đoàng". Thờ Ông Trọng tức là thờ Ông Đùng. Đó là hiện tượng rất phổ biến trong xã hội Mường cổ truyền.

Những hòn núi đá to lớn đứng một mình sừng sững thường được người Mường gọi là Ông Đùng và thờ cúng như một thần linh khổng lồ. Ông Đùng - Ông Trọng chính là ông Khổng Lồ, một biểu trưng được

thờ cúng trong thần thoại Việt Nam.

Những thông tin trên cho ta thấy có sự kết hợp giữa hiện tượng một nhân vật lịch sử có thân thể to lớn khác thường với tục thờ thần khổng lồ của người Việt cổ.

Đền Chèm thờ Lý Ông Trọng được ghi nhận là tàn tích phong tục thờ cúng rất cổ xưa của người Việt - tục thờ thần khổng lồ hay còn gọi thần đá, thần núi (Sơn Thần). Và việc thờ phụng Lý Ông Trọng có thể là hiện tượng thu nhỏ của việc thờ thần Sơn Tinh ở Núi Tản (Ba Vì) trong tâm linh Việt Cổ./.

Tiến sĩ Nguyễn Việt-Nguyễn Mạnh (Vietnam+)

Nguồn: <http://www.vietnamplus.vn/Home/Den-Chem-Ly-Ong-Trong-va-tuc-tho-than-khong-lo/20101/30946.vnplus>

- Bui Van Bao's Illustrated Vietnamese History Series -

Lý Ông Trọng

Cuối đời Hùng-vương, ở huyện Từ-liêm, quận Giao-chỉ có một người tên là Lý-Thân, thân hình to lớn và mạnh khỏe khác thường. Có lần thấy hai con trâu đực đang húc nhau, Lý-Thân nhảy vào giữa. Chàng dùng hai tay, mỗi tay nắm một sừng con trâu mà kéo ra thật xa .....

Đến đời An-dương-vương, Tần Thủy-Hoàng muốn xâm chiếm nước Âu-lạc. An-dương-vương phải cho Lý-Thân sang Tàu cầu hòa. Thấy Lý-Thân to lớn khỏe mạnh, lại giỏi võ, Vua Tần cho đấu với các vệ-sĩ thì Lý-Thân đã lần lượt vật ngã mọi người .....

Tần Thủy-Hoàng mừng lắm, giữ Lý-Thân lại để cho ra trấn giữ vùng đất Lâm-thao. Nhờ sức mạnh và thân hình cao lớn, Lý-Thân đã khiến cho bọn Hung-nô phương Bắc khiếp sợ không dám quấy nhiễu. Vua Tần phong cho Lý-Thân làm Vạn-tín-hầu.

Sau đó Lý-Thân nhớ nhà nên xin trở về nước Âu-lạc. Vắng bóng Lý-Thân, Hung-nô lại kéo đến quấy nhiễu bờ cõi nhà Tần. Tần Thủy-Hoàng liền cho người sang mời Lý-Thân nhưng kỳ này Lý-Thân không muốn sang Tàu nữa. An-Dương-vương phải trả lời là Lý-Thân đã chết.

Nguồn: <http://www.public.asu.edu/~ickpl/reading/ongtrong.htm>